

Posudek oponentky na diplomovou práci Jiřího Kosíka na téma *Imunity státních představitelů vůči cizí trestní jurisdikci*

Diplomant si zvolil zajímavé téma, které pojal komplexním a přehledným způsobem. Diplomová práce osvědčuje jeho dobrou orientaci v mezinárodním právu i schopnost samostatné odborné činnosti.

1. Aktuálnost (novost) a náročnost tématu:

Téma trestních imunit představitelů státu je v současné době velmi aktuální, zejména s ohledem na skutečnost, že je toto téma zařazeno na pořad jednání Komise OSN pro mezinárodní právo. Otázka imunit (ne nutně jen ve vnitrostátním řízení) je navíc relevantní i prakticky, o čemž svědčí mj. výhrady afrických států vůči snahám Mezinárodního trestního soudu stíhat některé úřadující představitele těchto států, zejména súdánského prezidenta Al Bašíra. Diplomant aktivity Komise v práci reflektuje, neomezuje se ale na ně a snaží se problematiku představit komplexněji. Sepsání práce kladlo na diplomanta střední nároky – téma samo o sobě je poměrně složité a vyžaduje dobré porozumění různým institutům mezinárodního práva, je k němu ale dostupné značné množství zdrojů, ze kterých mohl diplomant vycházet (a také z části vycházel).

2. Formální stránka práce a využití zdroje:

Diplomová práce má lehce nadstandardní rozsah 91 stran, z toho 80 stran vlastního textu. Text je na slušné jazykové a formální úrovni, byť se v ní objevují a často i opakují chyby (absence čárek před vedlejšími větami důsledkovými či ve spojení jak – tak, nejednotné psaní velkých písmen třeba v názvu Mezinárodního soudního dvora, užívání zastaralého výrazu konvence pro smlouvu, záměna států Kongo a Demokratická republika Kongo apod.). Diplomant vycházel z odpovídajícího množství primárních pramenů i sekundární literatury, byť některé významné tituly v bibliografii postrádám (např. Cedric Ryngaert, *Jurisdiction in International Law*, Second Edition, OUP, 2008). Způsob citování zdrojů není vždy zcela standardní a správné, např. kolektivní editované monografie jsou někdy přičteny jedinému autorovi, odkazy v poznámkách pod čarou neodpovídají normě užívané na Právnické fakultě UK aj. Je škoda, že autor nevěnoval těmto aspektům větší pozornost, zbytečně tak poněkud kazí dojem z jinak kvalitní práce.

3. Obsahová stránka práce:

Diplomová práce má jasnou a přehlednou strukturu: tvoří ji úvod, pět kapitol a závěr, ke kterým jsou připojeny seznam zkratk, seznam použité literatury a některé další standardní náležitosti. V úvodu diplomant stručně představuje téma práce a formuluje dvě „hypotézy“, které jsou ovšem reálně spíše otázkami než hypotézami (sám autor chce ostatně tyto

„hypotézy“ zodpovídat). První otázka se týká možnosti a podmínek výkonu vnitrostátní trestní jurisdikce nad představiteli cizích států, druhá pak dopadů mezinárodních imunit těchto představitelů na trestní stíhání. Jde o klasické otázky, resp. otázku, to ji ovšem nezabavuje teoretické zajímavosti či praktické relevance. Úvod práce dále obsahuje poměrně detailní přehled obsahu jednotlivých kapitol a naopak stručnější informaci o využitých metodách a pramenech. Celkově je úvod zpracován pěkně a dává dobrou představu o tom, čím se chce diplomant v práci zabývat.

Pět věcných kapitol by bylo možno rozdělit do dvou větších částí. První, zahrnující kapitoly 1-3, je část pojmová. Diplomant zde vysvětluje klíčové instituty mezinárodního práva, z nichž v práci vychází, a to jurisdikci státu, individuální trestní odpovědnost a imunitu. Výklad je, na výjimky (např. kapitola 3.1), přehledný, jasně podaný a střizlivý. Místy se diplomant snad až příliš přidrhuje zdrojů, ze kterých vycházel (např. kapitola 1.3), chápu ovšem, že některá základní fakta je těžké podat nějak nově a originálně. V kapitole 2 bych uvítala detailnější rozbor institutu zločinů podle mezinárodního práva. Čím se tyto zločiny podle názoru diplomanta vyznačují a jaké konkrétní zločiny do dané kategorie spadají (a naopak nespádají)? Kapitola 3 nabízí dobrý přehled, a rozčlenění, jednotlivých typů imunit, s nimiž se v mezinárodním, resp. i vnitrostátním, právu můžeme setkat. Klíčové z pohledu práce je rozčlenění imunit na imunity *ratione personae* a *ratione materiae*, jejichž odlišnosti diplomant pěkně shrnuje v tabulce tvořící přílohu práce.

Druhá větší část, jež zahrnuje kapitoly 4 a 5, se zaměřuje na nejnovější vývoj v oblasti právní úpravy imunit státních představitelů vůči cizí trestní jurisdikci. Kapitola 4 se zabývá několika případy řešenými na mezinárodní či vnitrostátní úrovni – konkrétně jde o případy Mezinárodního soudního dvora Demokratická republika Kongo v. Belgie (2002), Kongo v. Francie (2010) a Rovníková Guinea v. Francie (2016) a rozhodnutí britských orgánů ve věci Pinochet (1998-1999). Diplomant výklad přehledně člení do sekcí věnovaných imunitě *ratione personae* a imunitě *ratione materiae*. V první oblasti, k níž se váží rozhodnutí MSD, diplomant konstatuje, že imunita *ratione personae* je přiznávána nejvyšším představitelům státu, má absolutní povahu, vztahuje se na jednání veřejné i soukromé povahy a trvá pouze po dobu výkonu funkce. Naopak imunita *ratione materiae* se váže na činy realizované jménem státu v oficiální pozici a trvá doživotně. Diplomant také uvádí tři nejčastější teorie, jimiž bývají odůvodňovány výjimky z imunit druhého typu (zločiny podle mezinárodního práva jako akty soukromé povahy, teorie hierarchie norem a koexistenční teorie). Teorie jsou jasně vysvětleny, je nicméně škoda, že diplomant nevyjadřuje svůj postoj k nim.

Kapitola 5 stručně představuje aktivity Komise OSN pro mezinárodní právo v oblasti kodifikace pravidel imunit státních představitelů vůči cizí trestní jurisdikci. Opět zde postrádám diplomantovo hodnocení těchto aktivit, o něž by se mohl podělit v rámci ústní obhajoby. Závěr práce nabízí přehled obsahu jednotlivých kapitol. Diplomant zde též mluví o „*potvrzení*“ hypotéz (str. 75), což ovšem vzhledem k tomu, že hypotézy byly formulovány v podobě otázek, působí poněkud zvláštně. Obecně nicméně předloženou diplomovou práci považuji za kvalitní a promyšlený text, nad nímž se diplomant zjevně hlouběji zamýšlel a který osvědčuje jeho zájem o obor i schopnost samostatné odborné práce.

4. Závěry a doporučení:

Diplomová práce Jiřího Kosíka na téma *Imunity státních představitelů vůči cizí trestní jurisdikci* splňuje přes drobné výhrady uvedené v tomto posudku nároky kladené na daný typ kvalifikačních prací, a proto ji **doporučuji** k ústní obhajobě a s výhradou úspěšného průběhu této obhajoby ji předběžně hodnotím jako **výbornou**. Během obhajoby by se diplomant měl vyjádřit, vedle otázek uvedených v posudku, k návrhu článku 7 (viz str. 72), týkající se výjimek z imunity státních představitelů v případě určitého typu zločinů podle mezinárodního práva, popř. jiných nelegálních jednání.

V Praze dne 30. května 2017

Doc. JUDr. PhDr. Veronika Bílková, PhD., E.MA